

Statsforvalteren i Agder

Lindesnes kommune
ved kommunedirektør Kyrre Jordbakke

5. oktober 2022

TILSYNSRAPPORT VEDTAK

Tilsyn med kommunens arbeid for å
sikre et trygt og godt skolemiljø

Lindesnes kommune

Blomdalen ungdomsskole og Øyslebø barne- og ungdomsskole

Sammendrag

Statsforvalteren i Agder fører tilsyn med Lindesnes kommune. Temaet for tilsynet er om kommunen gjennom sin internkontroll sikrer at skolen varsler, undersøker og setter inn tiltak i saker der det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø eller blir krenket av en som arbeider på skolen.

Gjennom tilsynet fant vi at kommunen ikke overholder regelverket på alle kontrollområder jf. opplæringsloven §§ 9 A-4 og 9 A-5 og kommuneloven § 25-1. Vi har funnet at Lindesnes kommune sikrer at skolene/skoleeier ivaretar plikten til å sette inn tiltak slik at elevene får et trygt og godt skolemiljø. Kommunen sikrer også at rektor varsler skoleeier i alvorlige tilfeller og ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen, har krenket en elev. Den sikrer også at skolene dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten. Videre har vi funnet at kommunen sikrer at skolene undersøker saken så raskt som saken tilsier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø og at skolene/skoleeier undersøker saken straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen.

Vi finner ikke at Lindesnes kommune sikrer at alle som arbeider ved skolen varsler ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen. Kommunen sikrer ikke at alle som arbeider på skolen varsler i tide avhengig av situasjonens alvorlighetsgrad eller at skolene/skoleeier gjennomfører de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes. Kommunens internkontroll er ikke tilpasset for å hindre eller forebygge brudd på varslingsplikten eller for å hindre eller forebygge risikoen for at undersøkelsesplikten og dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt.

Kommunen mottok en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen fristen. I uttalelsene skriver kommunen at de skal:

- Legge inn nye årlige gjøremål i systemet 1310.no.
- Revidere malen for aktivitetsplaner
- Lage en ny, felles handlingsplan for alle skolene i kommunen

Kommunen har også i sin uttalelse lagt ved en rutine samt internt varslingsskjema fra Øyslebø Oppvekstsenter, møtereferat fra Blomdalen skole og e-post korrespondanse med avdelingsleder for renhold vest.

Tiltakene som er beskrevet fra kommunen skal bidra til å vise og etablere en lovlig praksis. Statsforvalteren må samtidig vurdere om det er sannsynliggjort at kommunen vil følge den nye praksisen over tid. Generelt er det ikke tilstrekkelig i seg selv å legge frem en ny skriftlig rutine.

Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 31. januar 2023.

Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	Kort om kommunen	4
1.2	Om gjennomføring og tema for tilsynet	4
1.3	Rettslige krav	5
1.3.1	Retten til et trygt og godt skolemiljø	5
1.3.2	Kravet til internkontroll	7
1.4	Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	8
1.4.1	Kommunens overordnede organisering og styring	8
1.4.2	Sikrer kommunen at plikten til å varsle i skolemiljø saker blir oppfylt?	11
1.4.3	Sikrer kommunen at plikten til å undersøke i skolemiljø saker blir oppfylt?	14
1.4.4	Sikrer kommunen at plikten til å sette inn tiltak i skolemiljø saker blir oppfylt?	17
2	Våre reaksjoner	21
	2.1 Pålegg om retting	21
	2.2.Oppfølging av påleggene	22
3	Dere har rett til å klage.....	22

1 Innledning

Vi fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om kommunene oppfyller opplæringsloven med forskrifter. Vi kan også føre tilsyn med kommunens plikt til å ha internkontroll etter kommuneloven § 25-1.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/.

1.1 Kort om kommunen

Lindesnes kommune har ca. 23 000 innbyggere. Kommunen består av de tidligere kommunene Lindesnes, Mandal og Marnardal, som 1. januar 2020 ble slått sammen til nye Lindesnes kommune.

På sin nettside har kommunen blant annet denne informasjonen:

Kommunen har 13 kommunale grunnskoler. Det er åtte barneskoler med elever fra første til syvende årstrinn, en kombinert skole med elever fra første til tiende trinn og tre ungdomsskoler med elever fra åttende til tiende årstrinn. I tillegg har kommunen Lindesnes læringscenter. I alt er det ifølge Utdanningsdirektoratets GSI om lag 7800 elever i grunnskolene i Lindesnes kommune. I kommunen er det også to kristne friskoler med elever fra første til syvende årstrinn på Vigmostad skole og elever fra første til tiende trinn på Oasen skole.

Ifølge kommunens nettside har satsingsområder for oppveksttjenestene vært digitalisering, inkludering, entreprenørskap og språk, lesing og skriving. Kommunen viser også til at de har jobbet med å styrke tjenesteutviklingen og kvaliteten i oppvekstsektoren, blant annet med å tidlig identifisere sårbare barn og unge, styrke og utvikle både laget rundt barna og oppvekstmiljøene i barnehager, skoler og nærmiljø.

1.2 Om gjennomføring og tema for tilsynet

Vi åpnet tilsyn med Lindesnes i brev av 16. mars 2022. Kommunen ble pålagt å levere dokumentasjon til oss, og vi har mottatt dokumentasjonen for å gjennomføre tilsynet.

5. april hadde vi et formøte med representanter for kommunen der relevant regelverk ble gjennomgått. Fra 18.-20. mai hadde vi samtaler og intervjuer med enkelte elever og foresatte, flere lærere ved Blomdalen ungdomsskole og Øyslebø barne- og ungdomsskole, ledelse, mellomledelse og ressurspersoner ved

de to skolene, skolefaglig rådgiver i kommunen, fagsjef for oppvekst i kommunen samt kommunalsjef for oppvekst.

Tema for tilsynet er om kommunen gjennom sin internkontroll sikrer at skolen og skoleeier oppfyller plikten til å varsle, undersøke og sette inn tiltak der det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen, jf. opplæringsloven §§ 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommuneloven § 25-1. Vi har ikke sett på hvordan dere oppfyller andre krav i regelverket.

Dersom Lindesnes kommune ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting. Vi gir derfor eventuelle pålegg til kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven med forskrifter oppfylles, jf. opplæringsloven § 13-10.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til dere datert 31. august. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Dere har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen. Vi har behandlet kommentarene fra dere under sammendraget på side to i denne rapporten.

1.3 Rettslige krav

1.3.1 Retten til et trygt og godt skolemiljø

Alle elever i grunnskolen og i videregående opplæring har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, jf. opplæringsloven §§ 9 A-1 og 9 A-2. Retten er individuell, og det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt.

For å sikre retten til et trygt og godt skolemiljø, har skolen en aktivitetsplikt etter opplæringsloven §§ 9 A-4 og 9 A-5. Aktivitetsplikten inneholder fem delplikter som er plikten til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak. I dette tilsynet skal vi undersøke om kommunen gjennom sin internkontroll sikrer at skolen og skoleeier varsler, undersøker og setter inn tiltak dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen. Videre kontrollerer vi om kommunen sikrer at saken blir undersøkt ved mistanke om eller kjennskap til at det er en i skolens ledelse som står bak krenkelsen.

I tilsynet er det et gjennomgående tema om skolen og skoleeier har vurdert hensynet til barnets beste og sørget for at involverte elever blir hørt.

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle delpliktene i aktivitetsplikten. Dette er også et gjennomgående tema i tilsynet. I tillegg må skolen eller skoleeier lage en skriftlig plan når det settes inn tiltak i en sak.

For at aktivitetsplikten skal være oppfylt, må skolen gjøre det som med rimelighet kan forventes gjennom hele saksforløpet.

Plikten til å varsle

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9 A-4 andre ledd. Tidspunktet for når rektor skal bli varslet, må vurderes konkret i den enkelte saken. Barnets beste vil være et grunnleggende hensyn i denne vurderingen. Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller.

Hvis en som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen, krenker en elev, skal vedkommende straks varsle rektor, jf. opplæringsloven § 9 A-5. I tillegg skal rektor varsle skoleeier. Dersom mistanken eller kjennskapet gjelder en i ledelsen på skolen, skal den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkelsen, straks varsle skoleeier direkte, jf. opplæringsloven § 9 A-5.

Det stilles ingen formkrav til varslene. Alle som arbeider på skolen, må kjenne til hvordan og når varsling skal skje.

Plikten til å undersøke saken

Skolen skal snarest undersøke saken ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9 A-4 tredje ledd. Hvis saken gjelder krenkelse fra en som arbeider på skolen, skal undersøkelsene bli satt i verk straks, jf. opplæringsloven § 9 A-5. Hvem på skolen som skal undersøke saken på vegne av skolen, må skolen fastsette konkret.

Dersom det er en i ledelsen ved skolen som står bak krenkelsen, skal skoleeier sørge for at undersøkelsene blir satt i gang straks, jf. opplæringsloven § 9 A-5.

Undersøkelsen skal ha som formål å få frem fakta om en situasjon, bakgrunnen for elevenes opplevelse og hvilke forhold i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet. Skolen skal gjøre de undersøkelsene som etter en faglig standard er rimelig å forvente i den enkelte saken. For å kunne sette inn egnede tiltak til barnets beste i en konkret situasjon, må skolen gjøre nødvendige undersøkelser.

Alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem, jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 12. Eleven har rett til å bli hørt i skolemiljø saker, jf. opplæringsloven § 9 A-4 femte ledd. Skolen og skoleeier må oppfylle elevenes rett til å bli hørt for å oppfylle undersøkelsesplikten. Dette omfatter ikke bare den eleven som skolen mistenker eller kjenner til at ikke har et trygt og godt skolemiljø, men også andre elever som er direkte påvirket eller involvert i saken.

Hvor raskt saken skal undersøkes, må vurderes opp mot hva som etter en faglig vurdering med rimelighet kan forventes. Her er hensynet til barnets beste et viktig moment. Når det er mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen, krenker, stilles det særlig skjerpede krav til fremdrift i saken. Skolen og

skoleeier må undersøke effektivt og så raskt som mulig, jf. opplæringsloven § 9 A-5.

Plikten til å sette inn tiltak

Tiltak etter § 9 A-4

Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, eller undersøkelser viser dette, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at eleven får det trygt og godt igjen.

Hvilke tiltak som er egnede, beror på faglige og konkrete vurderinger. Barnets mening og hensynet til barnets beste er viktige momenter i denne vurderingen. Hvilke tiltak som er egnede må vurderes konkret, og kan være rettet både mot individnivå, gruppenivå og systemnivå.

Samlet sett skal skolen gjennomføre de tiltakene som med rimelighet kan forventes i den enkelte saken.

Hvor raskt skolen må sette inn tiltak, må vurderes konkret i den enkelte saken. Barnets beste vil være et grunnleggende hensyn i denne vurderingen.

Plikten til å sette inn tiltak hviler på skolen. Hvilke ansatte som faktisk skal gjennomføre tiltakene, må skolen fastsette konkret.

Tiltak etter § 9 A-5

Hvis det er en som arbeider på skolen som har krenket en elev, skal skolen sette i verk tiltak straks.

Hvis det er en i ledelsen ved skolen som står bak krenkelsen, er det skoleeier som har ansvaret for at skolen setter inn tiltak straks.

Dokumentasjonskrav

Skolen skal lage en skriftlig plan når de iverksetter tiltak. Dette følger av § 9 A-4 syvende ledd. I planen skal det stå hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak skolen har planlagt, når tiltakene skal gjennomføres, hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene, og når tiltakene skal evalueres.

1.3.2 Kravet til internkontroll

Kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges, jf. kommuneloven § 25-1 første ledd. Kravet er et viktig element i kommunens ledelse og styring. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset størrelsen på skolen og særpreget, aktivitetene og risikoforholdene ved skolen, jf. kommuneloven § 25-1 andre ledd.

Kommunedirektøren har ansvar for at kravet til internkontroll blir oppfylt, men kan delegerer oppgaver knyttet til internkontrollen. Kommunedirektøren er likevel ansvarlig og må følge opp at oppgavene blir ivaretatt.

Kommunen skal gjennomføre risikovurderinger for å tilpasse omfanget av internkontrollen til de områdene der risikoen og behovet er størst. Områder med stor risiko for regelverksbrudd vil ofte kreve bedre styring og kontroll gjennom flere tiltak, som for eksempel mer standardisering og tettere oppfølging, enn områder hvor det sjelden svikter.

Kravene til innholdet i internkontrollen som går frem av § 25-1 tredje ledd bokstavene a-e, må ses i sammenheng med første og andre ledd.

Kommunen skal beskrive hovedoppgaver, mål og organisering, og gi oversikt over hvordan de har fordelt oppgaver og myndighet. Ut fra risikoen skal kommunen vurdere hvilke rutiner og prosedyrer som er nødvendige, og i hvilken grad de skal være skriftlige. Kommunen skal gjøre rutinene kjent og tilgjengelige for de som trenger å vite om dem. Kommunen må jevnlig skaffe seg oversikt over områder med risiko for avvik og sette inn tiltak for å forebygge og hindre regelverksbrudd. Kommunen må ha klare rapporteringslinjer, vurdere hvilke områder de skal følge med på, og hvordan de skal innhente informasjon eller bli informert av skolen. Kommunen må håndtere avvik på en måte som sørger for at regelverksbrudd både blir rapportert og fulgt opp. Kommunen skal dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig. Dette må de avgjøre ut fra risikobildet og formålet med internkontrollen. Kommunen skal holde seg jevnlig orientert om tilstanden i skolen, evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

I tilsynet undersøker vi om kommunens internkontroll er tilpasset for å kunne forebygge og hindre regelverksbrudd etter § 25-1, og hvordan ledelsen følger opp og kontrollerer arbeidet med skolemiljøet. Kommunen må kunne redegjøre for hvordan de oppfyller kravet til internkontroll.

1.4 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

1.4.1 Kommunens overordnede organisering og styring

Lindesnes kommune har ifølge sin hjemmeside en organisering der kommunalsjef for oppvekst har ansvar for Familiens Hus 0-24, barnehageenhet, oppvekstsenter og skoler. Kommunalsjefen har en stab som består av fagsjef for oppvekst, enhetsleder for barnehageenheten, enhetsleder for Familiens Hus 0-24, avdelingsleder for barnevernet, avdelingsleder for EM-boliger, avdelingsleder for familiesenteret, avdelingsleder for helsestasjonene, avdelingsleder for PPT/Kompetansesenter Sør, en skolefaglig rådgiver og tre rådgivere innen oppvekst. I tillegg kommer enhetslederne/rektorene i de kommunale grunnskolene og lederne i de kommunale barnehagene.

I sin dokumentasjon har Lindesnes kommune sendt inn to ulike handlingsplaner som brukes for å sikre et trygt og godt skolemiljø i kommunen. Handlingsplanen *Jeg trives!* er datert juni 2018 og er forfattet av Kompetansesenter Sør. Det

fremkommer at denne planen, da den ble laget, skulle gjelde for skolene i kommunene Audnedal, Hægebostad, Lindesnes, Marnardal og Åseral. Videre har kommunen sendt inn *Plan for trygt og godt skolemiljø*, som ble skrevet til Mandal kommune. Denne planen ble ferdigstilt i desember 2017, og revidert i rektormøte november 2018. Nye Lindesnes kommune ble sammenslått i januar 2020, og vi er blitt kjent med at kommunen nå har igangsatt et revideringsarbeid for å lage en ny handlingsplan som er felles for hele nåværende Lindesnes kommune. Dette fremkommer også i referat fra kommunalt møte med enhetsledere/rektorer, hvor det står at ny kommunal plan for skolemiljø har vært til høring denne våren. I intervju blir dette bekreftet, og vi får opplyst at tidsperspektivet for når denne planen blir ferdig er usikkert, og felles plan for alle skolene i Lindesnes kommune foreligger ikke på tidspunktet for tilsynet. I deres kommentarer til den foreløpige rapporten fremkommer det planer om at den skal ferdigstilles innen 1. mars 2023.

Kommunen arrangerer jevnlige møter for alle enhetslederne/rektorene ved de kommunale grunnskolene. Gjennom intervjuer og innsendt dokumentasjon fremkommer det at kommunen kaller inn til digitale møter om drift annen hver uke og møter om utviklingsarbeid ca. hver sjettede uke. Vi har også fått et referat fra et utvidet fagmøte 15. februar 2022 om skolenes aktivitetsplikt og opplæringsloven §§ 9 A-4 og 9 A-5. Dette var et lærende møte der de blant annet hadde gjennomgang i plenum og egenvurdering

Gjennom systemet Moava Internkontroll oppvekst (www.1310.no) har vi fått dokumentert at Lindesnes kommune benytter seg av gjøremålslistene. Systemet inneholder et årshjul med gjøremål koblet opp mot aktuelt lovverk. I forbindelse med tilsynets tema har vi mottatt dokumentasjon på at kommunen bruker dette systemet som en del av sin internkontroll. Kommunen viser blant annet at de som skoleeier har etterspurt dokumentasjon i to ulike elevsaker fra hver skole. De skriver i denne forespørselen til skolene at *skoleeier skal vurdere kvalitet på dokumenter, blant annet opp mot lovkrav, og gir tilbakemelding. Oppsummeringsnotat av funn/tilbakemeldinger/eventuelle pålegg og eventuell videre oppfølging fra skoleeier legges i 1310.no*. Vi har mottatt dokumentasjon som viser til at dette gjøres enten hvert andre eller hvert tredje år (her fremkommer det ulike tidsperspektiv i innsendt dokumentasjon fra dette systemet), og det ble gjort siste gang vinteren 2021/22. Tilbakemeldingene fra kommunen til skolene på dette ble gitt på det utvidede fagmøtet 15. februar 2022. Vi har også fått kopi av et gjøremål der kommunen som skoleeier skal følge opp skolene ved å etterspørre *dokumenter for én tilfeldig elev for å sjekke om de har forbedret seg siden internkontroll forrige termin*.

Vi har mottatt den årlige *Tilstandsrapport for grunnskolen 2021 – Lindesnes kommune*. Det står at et av de viktigste målene med denne rapporten er å *bidra til en felles forståelse og god dialog enhetene/avdelingene imellom og opp mot det politiske nivå*. Her sammenfatter kommunen det store bildet angående blant annet tema mobbing på skolen. Resultatene på både syvende og tiende trinn

viser at Lindesnesskolen ligger under de nasjonale tallene for hvor mange prosent av elevene som opplever mobbing i skolehverdagen, men tallene fra Elevundersøkelsen viser likevel at *for mange elever ikke er inkludert i fellesskapet, og opplever krenkelser og mobbing. Skoleeieres anbefaling er at dette arbeidet intensiveres.*

Kommunen har en felles «skolemiljøknapp» som ligger på hjemmesiden til hver av skolene. Dette er et verktøy for oppfølging av skolemiljø. Det er informasjon om dette systemet på kommunens hjemmeside datert 13. august 2020 under overskriften *Mobbing i skolen*. På kommunens hjemmesider står det følgende: *Mandalsskolene har denne i bruk pr. i dag, de øvrige skolene i ny kommune er forventet å ta denne i bruk til skolestart august 2020.* Videre står det at *det er rektor på skolen som mottar meldingen.* I innsendt dokumentasjon er vi blitt kjent med at også representant for skoleeier får melding når noen varsler via dette systemet. Tilstandsrapporten for alle grunnskolene i kommunen viser at det høsten 2021 var 67 henvendelser på det kommunen kaller for «skolemiljøknappen», noe kommunen mener er *et signal om at for mange elever ikke har et trygt og godt skolemiljø.*

Innsendt dokumentasjon viser også en kommunal *Varslingsrutine ved uønskede hendelser* som beskriver bruken av skolemiljøknappen samt bruk av Compilo, som er systemet til bruk ved HMS-avvik.

Felles maler kalt *Aktivitetsplan – trygt og godt skolemiljø* og *Evaluering av tiltaksplan – trygt og godt skolemiljø* fremkommer i den innsendte dokumentasjonen. Disse malene inneholder hjelpetekst som veiledning ved utfylling. Det ligger også andre vedlagte maler i handlingsplanen *Jeg trives!*. Ut ifra innsendte skolemiljø saker og gjennomførte intervjuer ser skolene ut til å bruke de felles kommunale malene *Aktivitetsplan – trygt og godt skolemiljø* og *Evaluering av tiltaksplan – trygt og godt skolemiljø*. Gjennom intervjuer får vi bekreftet at disse malene med hjelpetekst ligger i et internt dokumentsystem som brukes av alle de kommunale grunnskolene.

Blomdalen ungdomsskole og Øyslebø barne- og ungdomsskole har sendt oss etterspurt dokumentasjon fra de siste ti skolemiljø sakene ved skolene. Begge skolene har også sendt inn en oversikt over antall varslede skolemiljø saker fra de siste to skoleårene. Her fremkommer det når sakene ble varslet og av hvem, når undersøkelsene startet, når undersøkelsene var ferdige, om det ble utarbeidet aktivitetsplan og om saken anses som løst. I tillegg har kommunen sendt inn sin oversikt over rapporterte henvendelser fra internkontrollsystemet Moava (www.1310.no). I denne rapporten finner vi at det i skoleåret 2020/2021 var totalt 118 elever som ikke har det trygt og godt etter § 9 A-4, mens det var varslet 0 saker etter § 9 A-5. I skoleåret 2021/2022 var det 92 elever som ikke har det trygt og godt etter § 9 A-4, mens det var varslet 0 saker etter § 9 A-5.

I forbindelse med innsendt dokumentasjon og gjennomførte intervjuer informerer kommunen om hvordan skolene dokumenterer hva som blir gjort for

å oppfylle delpliktene i aktivitetsplikten. Varsler fra «skolemiljøknappen» registreres og lagres i internkontrollsystemet fra Moava (www.1310.no). Når det gjøres undersøkelser og utarbeides en aktivitetsplan med tiltak for eleven gjøres dette i det interne systemet IST. Det opprettes da en egen sak for eleven. Kommunen redegjør for at det per i dag er to systemer (IST og elevmappene i Public360) i tillegg til varslingsene som meldes gjennom «skolemiljøknappen». Kommunen viser også til at de har gitt beskjed til skolene om at all dokumentasjon som angår eleven skal samles og lagres i elevmappa i Public360. I intervjuene fremkommer det at det er ulik forståelse av det som angår lagring av dokumentasjon i skolemiljø saker samt tilganger til de ulike ansatte som jobber med eleven i det daglige.

Vi har også mottatt svar på spørsmålene i RefLex fra lærere og ledelse ved skolene/skoleeier. Dette er spørsmål/egenvurdering knyttet til tilsynets tema. Her svarer de aller fleste bekreftende i forhold til at de varsler, undersøker og setter inn tiltak. Undersøkelsen viser noe variasjon på enkelte områder. Det er i liten grad redegjort ut over ja/nei-svar.

1.4.2 Sikrer kommunen at plikten til å varsle i skolemiljø saker blir oppfylt?

Observasjoner:

På Lindesnes kommunes hjemmeside og på skolenes hjemmesider er det informasjon om «skolemiljøknappen». Gjennom intervjuer og innsendt dokumentasjon fremkommer det at denne skal brukes av elever, foresatte og ansatte for å varsle om mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Da får rektor og representant for skoleeier direkte e-post om varselet. Dette ser vi dokumentert gjennom de konkrete skolemiljø sakene vi har fått tilsendt. Oversikten over sakene viser at det i hovedsak er foresatte som benytter dette systemet. Intervju viser at skoler i kommunen i tillegg har sett behovet for å ha egne interne varslings skjema til bruk for å sikre ansattes varslings til rektor.

I *Mandal kommune – Plan for trygt og godt skolemiljø* står det at *skolen skal ha gode rutiner for varslings vedrørende elevenes psykososiale skolemiljø*. Det står også at rektor skal sikre at alle ansatte er innforstått med hva aktivitetsplikten innebærer i tillegg til at det fremkommer i vedlagte årshjul når dette skal gjøres. Planen viser til varslingsplikten og at alle varsler skal skje gjennom «skolemiljøknappen», som gjør at rektor varsles og at nødvendig dokumentasjon vil foreligge slik at elevens rettssikkerhet ivaretas. I planen *Jeg trives!* er det i tillegg til det generelle om lovverk og definisjoner beskrevet at rektor skal varsles samt at skoleeier skal varsles i alvorlige saker og i saker etter § 9 A-5. Det er vedlagt et ytterligere varslings skjema og et eget ark med rutine for varslings.

I forbindelse med at kommunen skal sikre at alle som arbeider på skolen skal oppfylle plikten til å varsle ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen, så har vi ikke mottatt dokumentasjon som viser hvordan dette sikres for andre enn pedagogisk personale og fagarbeidere i skolen. (Andre aktuelle grupper kan for eksempel være renholdspersonale, vaktmestertjeneste, bibliotekarer o.l.) I intervjuer med representanter for kommunen henvises det til at ledelsen ved skolene skal sikre dette. Ledelsen ved skolene viser til at andre ansatte har møter med sine egne fagledere hvor ikke skolen er til stede.

I *Tilstandsrapport for grunnskolen 2021* er det lagt ved en oversikt over antall meldinger som kom inn via «skolemiljøknappen». Det står at dette systemet gir skoleeier *god oversikt og et godt grunnlag for videre oppfølging*.

I den innsendte *Varslingsrutiner ved uønskede hendelser* står det beskrevet at kanalene for ansatte til å melde om dette er «skolemiljøknappen» og avviksmeldinger i Compilo. Det står også at *den ansatte som opplever eller observerer den uønskede hendelsen har ansvar for å melde ifra*.

Kommunen har sendt inn en rutine for tidligere Mandal kommune fra 2018 som sier at *Alle meldinger som kommer til skolen v/ rektor via «skolemiljøknappen» skal arkiveres i elevmappa. Dette gjøres ved at mailen med varsel fra elev/foresatt/ansatt som rektor får via 1310.no legges inn i elevmappa*. Vi har mottatt dokumentasjon som viser at representant for skoleeier får meldinger og følger opp varsler som har kommet gjennom «skolemiljøknappen». Alle varsler som kommer gjennom «skolemiljøknappen» i Lindesnes kommune dokumenteres, og kommunens rutine viser til at dette skal arkiveres i elevmappa. Intervjuer viser også at ledelsen ved skolene sørger for arkivering av mottatte varsler.

Kommunens rapport for henvendelser 2021-2022 viser oversikt over elever som ikke har det trygt og godt etter § 9 A-4 for alle skolene i kommunen. Vi har også fått dokumenter som viser varslene ved begge skolene for samme tidsperiode.

I utvidet fagmøte 15. februar 2022 har kommunen gjennomgått rutine for arkivering av innmeldte skolemiljø saker, vist oversikt over antall varslede saker på kommunens skoler samt gjennomgått kommunens rutiner for oppfølging av alvorlige hendelser hvor de viser til § 9 A-4 tredje ledd.

Vurderinger:

Kommunen har laget et felles system for varslinger fra elev, foresatte og ansatte ved skolene. Representant for skoleeier og rektor får alle varsler. Vår vurdering er at kommune sikrer en oversikt over de varslene som kommer inn i dette systemet både etter §§ 9 A-4 og 9 A-5. Representant for skoleeier følger opp varslene overfor ledelsen ved skolene det gjelder. Vi kan ikke se at den varslede sakens alvorlighetsgrad fremkommer gjennom dette systemet, ut over saker som gjelder ansatte. Vi vurderer allikevel på bakgrunn av innsendt

dokumentasjon og gjennomførte intervju at kommunens system sikrer at rektor varsler skoleeier i alvorlige tilfeller og ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen har krenket en elev.

Vi vurderer at kommunen gjennom sitt system for arkivering av alle varsler i elevmappene sikrer at skolene/skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten.

Opplæringsloven stiller ikke formkrav til den enkelte som varsler. Varslene kan derfor være både skriftlige og muntlige. Terskelen for ansatte for hva som skaper «mistanke om» eller «kjennskap til» at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, skal også være lav. Lindesnes kommune redegjør for og dokumenterer at systemet deres legger opp til at alle varsler etter § 9A-4 tredje ledd skal komme via «skolemiljøknappen». De oversiktene vi har fått over alle varsler kommunen har mottatt, viser at det i all hovedsak er foresatte og elever som benytter dette systemet. I intervjuene kommer det frem at de ansatte ved skolene er usikre på terskelen for å melde rektor gjennom dette systemet, noe dokumentert antall varsler fra ansatte samt uttalt behov for interne varslingskjema ved skoler også bekrefter. Vår vurdering er derfor at kommunen ikke sikrer at alle som arbeider på skolen varsler ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Vi har fått dokumentert at pedagogisk personale og fagarbeiderne ved skolene er kjent med varslingsplikten generelt og med at skoleeier ønsker at varslene gjøres gjennom «skolemiljøknappen». Vi finner ikke at kommunen har synliggjort eller dokumentert at andre ansatte enn skolens pedagogiske personale er kjent med varslingsplikten. Også andre som yter arbeider eller gjør tjenester på skolen og jevnlig oppholder seg på skolen, er omfattet av uttrykket «som arbeider på skolen», uavhengig av hvem som er deres arbeidsgiver eller om de mottar lønn. Vår vurdering ut ifra innsendt dokumentasjon og gjennomførte intervjuer er at kommunen ikke sikrer at ansatte utenom pedagogisk personale og fagarbeidere ved skolen får informasjon om varslingsplikten de har.

På bakgrunn av dette vurderer vi at kommunens system ikke sikrer tilstrekkelig veiledning om bruk av kommunens felles varslingsssystem overfor alle ansatte, noe som kan føre til manglende implementering samt for høy terskel for å varsle. Dette kan også medføre en økt risiko for at kommunen som skoleeier ikke sikrer felles forståelse og tolkning av regelverket internt i kommunen og dermed ikke sikrer lovlig praksis og tilstrekkelig regelverksforståelse gjennom sin internkontroll.

Konklusjon:

Lindesnes kommune sikrer at rektor varsler til skoleeier i alvorlige tilfeller og ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen, har krenket en elev. Kommunen sikrer også at skolen dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten.

Lindesnes kommune sikrer ikke at *alle* som arbeider på skolen varsler ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller ved mistanke eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen. Kommunen sikrer ikke at alle som arbeider på skolen varsler i tide avhengig av situasjonens alvorlighetsgrad. Internkontrollen i kommunen er derfor ikke tilpasset for å hindre eller forebygge brudd på varslingsplikten og dokumentasjonsplikten, og den sikrer ikke at kommunen avdekker og følger opp med korrigerende tiltak for å hindre eller forebygger risikoen for at varslingsplikten og dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt.

1.4.3 Sikrer kommunen at plikten til å undersøke i skolemiljø saker blir oppfylt?

Observasjoner:

På kommunens hjemmeside er det informasjon om *Mobbing i skolen*. Her står det kort beskrevet at *skolen skal undersøke saken, og eleven skal bli hørt*. Det står også at *Hvis ansatte ved skolen har mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord, mobbing, diskriminering, vold eller rasisme, skal vedkommende undersøke saken med en gang, og ledelsen skal varsles*. Det står videre at rektor vil ta kontakt med de som varsler gjennom «skolemiljøknappen» og at *skolen skal undersøke saken så raskt som mulig*.

På skolenes hjemmesider henvises det til det kommunale ordensreglementet hvor det står at *kommunens skoler har en felles handlingsplan for trygt og godt skolemiljø*. Den ene skolen har også en egen informasjonsside om skolemiljø under *For elever og foresatte*. Her finner man lenke til *Jeg trives – handlingsplan for trygghet og trivsel i skolen*. Videre henvises til gjeldende lovverk og den nasjonale nettressursen www.nullmobbing.no. Ut over det finner vi ikke informasjon om skolenes arbeid med undersøkelser i skolemiljø saker.

I de to ulike kommunale handlingsplanene som vi har fått tilsendt står det ulik informasjon om undersøkelsesplikten. I planen *Mandal kommune – Plan for trygt og godt skolemiljø* står det generelt om de ulike delpliktene, om PPTs bidrag til å kartlegge elever som strever med psykososiale utfordringer, konkrete tips til skolene samt et årshjul der det fremkommer hvordan skolene skal jobbe med elevenes skolemiljø herunder ulike undersøkelsesverktøy. I planen *Jeg trives!* står det generelt om lovverk, begreper og generelt om aktivitetsplikten. Som vedlegg i planen finner vi *Rutine for håndtering av krenkelser og mobbing*, *Sjekkliste ved mistanke om krenkelser og/eller mobbing*, *Sjekkliste ved forberedelse til observasjon samt Kontaktbarometer*. Her er det beskrevet noe om hvordan skolen kan undersøke ved samtaler med ulike involverte elever og foresatte, sjekkliste og forberedelser til observasjon samt et kartleggingsverktøy rundt relasjon elev-ansatt.

Gjennom felles kommunale møter har kommunen dokumentert at de har lagt til rette for arbeid med aktivitetsplikten både på overordnet nivå og med de ulike

delpliktene. I utvidet fagmøte 15. mars 2022 har de ulike skolene i kommunen beskrevet årets mål for arbeidet med skolemiljø og status ved den enkelte skole. Flere av skolene viser til ulike generelle kartleggingsverktøy de har valgt for å følge med og undersøke elevenes skolemiljø. De svarer ulikt på faglig standard på undersøkelser og dokumentasjon/analyser av disse.

I internkontrollsystemet Moava (www.1310.no) fremkommer det ikke at kommunen direkte etterspør dokumentasjon fra skolene som omhandler undersøkelsesplikten.

I de felles kommunale malene for aktivitetsplaner fremkommer det i hjelpeteksten hvordan skolene skal sørge for at eleven blir hørt jf. barnets beste-vurdering. Det står også at *Før aktivitetsplanen ferdigstilles skal skolen også sørge for at andre direkte involverte elever er hørt.*

I skolemiljøsakene vi har fått tilsendt kommer det frem at skolene på ulikt vis undersøker varslede skolemiljø saker. Vi har også fått oversikt over når undersøkelsene startet og ble avsluttet i skolenes oversikt over de siste årenes varslede saker. I forbindelse med varsel ringer alltid rektor til den som har varslet for å kartlegge hva saken handler om. Det er også en kommunal rutine som gjør at skoleeier tar kontakt med skolen hvis ikke det er utarbeidet eller påbegynt en aktivitetsplan innen en arbeidsuke. Videre fremkommer det at samtaler med de involverte ble gjort i alle saker og at det i enkelte saker ble iverksatt ekstra systematisk observasjon. Den ene skolen viser også til ikke-anonym undersøkelse som verktøy i enkelte saker. Ut over notat fra enkelte samtaler i et fåtall av sakene har vi ikke mottatt dokumentasjon på undersøkelser som er foretatt eller analyser av disse.

Vurderinger:

Etter å ha gjennomgått dokumentasjonen samt gjennomført samtaler og intervjuer, er det vår vurdering at skolen undersøker saken så raskt som saken tilsier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Vår vurdering er også at skolen sørger for at involverte elever blir hørt. Dette fremkommer av kommunens interne rutine for hvordan skolene skal følge opp varsler, av skolenes oversikt over avsluttede og pågående skolemiljø saker og av skolenes praksis dokumentert blant annet gjennom de skolemiljø sakene vi har fått tilsendt. Vi vurderer ut ifra samme dokumentasjon at skolene/skoleeier også undersøker saken straks, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen.

Gjennom innsendt dokumentasjon finner vi informasjon fra flere ulike kilder som til sammen kan vise hvordan skolene i kommunen på generelt nivå følger med på alle elevenes skolemiljø blant annet for å forebygge. Flere av disse metodene kan også brukes som undersøkelser i forbindelse med mistanke og kjennskap til at en enkeltelev ikke har det trygt og godt, men vi finner ikke at det ligger en lik faglig standard til grunn fra kommunen som viser hvordan alle skolene skal gjennomføre undersøkelser i slike enkeltsaker. Vi vurderer at kommunen ikke

har sannsynliggjort eller dokumentert at de gjennom sin internkontroll sikrer at alle skolene og skoleeier gjennomfører de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes. Skolene i Lindesnes kommune har som tidligere nevnt ingen felles handlingsplan for sitt arbeid med elevenes skolemiljø. Ulikhetene i det faglig-pedagogiske innholdet i de to handlingsplanene som er i bruk fra tidligere kommuner sikrer ikke en felles praksis, noe også intervjuer og annen dokumentasjon bekrefter.

I de konkrete skolemiljøsakene vi har fått, fremkommer det ikke tydelig at kommunen som skoleeier har en internkontroll som sikrer at undersøkelsene får frem både fakta om en situasjon, bakgrunnen for at eleven ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt og hvilke forhold i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet. Skolene skal se elevens skolemiljø i en helhet, og det kan derfor være aktuelt å undersøke også bakenforliggende faktorer som gruppedynamikker og kultur på system-, gruppe- eller individnivå. Dette er ikke sikret tilstrekkelig i kommunens system eller rutiner. Tilsynets dokumentasjon og intervjuer viser i tillegg at ansatte på skolene har ulik forståelse av hvem som konkret skal undersøke saken og hvilke undersøkelser som skal gjennomføres ut ifra sakens innhold slik at skolene sikrer at de vet hva som er de reelle utfordringene og hvilke elever som er berørt.

Videre er det vår vurdering at kommunen ikke sikrer at skolene/skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten. Det er ikke redegjort eller dokumentert hvordan skolene arkiverer dokumentasjon på gjennomførte undersøkelser når de har mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Undersøkelsene som er gjort i skolemiljø saker, skal i neste omgang brukes til å vurdere hvilke tiltak skolene/skoleeier skal sette inn for den eleven det gjelder. Skolen må derfor sammenstille og vurdere den informasjonen som er innhentet, slik at de setter inn egnede tiltak til elevens beste. Kommunen har ikke dokumentert at skolene/skoleeier gjennomfører slike analyser av undersøkelser slik at de har en faglig bakgrunn for en eventuell aktivitetsplan med dertil egnede og tilstrekkelige tiltak.

Kommunen har ikke sannsynliggjort at de har sikret felles faglig forståelse av ulike undersøkelsesmetoder tilpasset de ulike sakenes alvor samt elevenes ulike grad av sårbarhet. Vi finner heller ikke at det er satt inn tiltak fra kommunens side for å se til at det blir gjort tilstrekkelige og faglig begrunnede undersøkelser i alle saker for å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø. De ansatte ved skolene er ikke kjent med felles kommunale rutiner for dokumentasjon eller gjennomføring av undersøkelser da det mangler en felles kommunal handlingsplan for skolemiljø samt at kommunen ikke etterspør dokumentasjon fra skolene som konkret omhandler undersøkelsesplikten. Kommunen har ikke dokumentert prosedyrer i sin internkontroll som er tilpasset for å hindre eller forebygge brudd på undersøkelsesplikten og dokumentasjonsplikten.

Konklusjon:

Lindesnes kommune sikrer at skolene/skoleeier undersøker saken så raskt som saken tilsier dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø samt at de undersøker saken straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen.

Kommunen sikrer ikke at skolene/skoleeier gjennomfører de undersøkelsene som ut fra en faglig standard ned rimelighet kan forventes. Kommunen har ikke rutiner som sikrer at skolene/skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten. Lindesnes kommune har ikke internkontroll tilpasset for å hindre eller forebygge brudd på undersøkelsesplikten og dokumentasjonsplikten, og internkontrollen viser ikke at kommunen avdekker eller følger opp med korrigerende tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at undersøkelsesplikten og dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt.

1.4.4 Sikrer kommunen at plikten til å sette inn tiltak i skolemiljø saker blir oppfylt?

Observasjoner:

Informasjon på kommunens hjemmeside om aktivitetsplaner sier at: *Aktuell elev skal bli hørt. Dersom han/hun ikke opplever å ha det trygt og godt på skolen, har rektor ansvar for at skolen setter i gang tiltak. Tiltakene skal sammenfattes i en aktivitetsplan. Denne skal underskrives av rektor og foresatte til eleven som ikke har det trygt og godt på skolen. Det er et mål at aktivitetsplanen skal foreligge innen ei uke etter varsling. Skolen kan be PPT, Familiens Hus eller andre faginstanser om hjelp for å få satt i gang gode tiltak for eleven. Tiltakene evalueres etter et gitt tidsrom. Dersom tiltakene ikke har medført at eleven opplever å ha det trygt og godt på skolen, skal det lages en ny aktivitetsplan.*

Kommunen har som nevnt over sendt inn to ulike handlingsplaner for arbeidet med elevenes skolemiljø. I planen *Jeg trives!* er det vedlagt en annen mal for aktivitetsplan enn den som er i bruk i kommunen i dag.

Lindesnes kommune har en felles mal *Aktivitetsplan – trygt og godt skolemiljø* for aktivitetsplaner som alle skolene bruker. Den ligger i IST-systemet, noe som også bekreftes gjennom innsendte skolemiljø saker og gjennomførte intervju. Det som skal fylles ut i denne planen er følgende:

- *Hvilke(t) problem skal tiltakene i planen løse?*
- *Har det blitt utarbeidet tiltaksplan for tilsvarende problem tidligere? Hvis ja, når (dato)?*
- *Eleven er hørt jf. barnets beste-vurdering, Barnekonvensjonen artikkel 3*
- *Tiltak*
- *Når skal tiltakene gjennomføres?*
- *Ansvarlig for gjennomføring?*
- *Begrunnelse for valgte tiltak*

- *Tidspunkt for evalueringsmøte*

Malen inneholder i tillegg hjelpetekst som kommunen har lagt inn for å veilede skolene i å utarbeide og sikre innholdet i planen. Hjelpeteksten veileder også skolene i hvordan de gjør en vurdering av barnets beste. Vi ser gjennom innsendte skolemiljø saker at skolene i noe ulik grad gjør disse vurderingene i tråd med det som står i hjelpeteksten.

Lindesnes kommune har også en mal for *Evaluering av tiltaksplan – trygt og godt skolemiljø*. Denne malen ser vi i bruk i alle de innsendte sakene samt gjennom intervjuer med ansatte i kommunen. Det som skal fylles ut i evalueringen er følgende:

- *Tidspunkt*
- *Deltakere*
- *Er tiltakene i tiltaksplanen gjennomført?*
- *Tiltak*
- *Elevens syn (på gjennomførte tiltak)*
- *Foresattes syn (på gjennomførte tiltak)*
- *Skolens syn (på gjennomførte tiltak)*
- *Har eleven nå et trygt og godt skolemiljø, jf. kap 9A*
- *Andre kommentarer, for eksempel til videre arbeid med elevens skolemiljø*
- *Er det behov for å lage en revidert tiltaksplan?*

Skolenes og skoleeiers oversikt over sakene de siste årene viser blant annet utarbeidede aktivitetsplaner i de ulike sakene og hvilke saker som de karakteriserer som *løst*.

Kommunen arrangerte 15. februar 2022 et utvidet fagmøte for ledelse og representanter fra alle kommunale grunnskoler. Bakgrunnen for møtet angis å være et oppdrag fra varslingssekretariatet i kommunen om å *styrke kompetanse på aktivitetsplan og oppfølging av tiltak*. Kommunen skriver også i innsendt dokumentasjon at de siste års erfaringer med flere krevende, langvarige saker har ført til et behov for å øke kompetansen spesielt på aktivitetsplaner. I referat fra februarsamlingen er det et innledende drøftings spørsmål fra kommunen om det er *behov for å forbedre interne systemer og rutiner* og det vises i den forbindelse til høring av ny kommunal plan for trygt og godt skolemiljø.

I samme fagmøte ble kommunens felles maler evaluert, og representanter for skoleeier jobbet sammen med rektorene/enhetslederne om innholdet i planene ut ifra hjelpeteksten som foreligger i disse. Skoleeier hadde på forhånd valgt ut læringspunkter for å sikre praksis på de ulike enhetene, og det ble også foretatt en gjennomgang av hvordan skolene skal redegjøre for sine vurderinger av barnets beste når de utarbeider sine aktivitetsplaner.

Innsendt dokumentasjon fra kommunens gjøremål i internkontrollsystemet Moava (www.1310.no) samt referat fra utvidet fagmøte i februar 2022, viser til

gjennomført internkontroll der skolene jevnlig bes om å sende skoleeier dokumentasjon i to ulike elevsaker for å sikre at aktivitetsplikten er ivaretatt. Dette ble gjort sist vinteren 2021 og før det i skoleåret 2017/2018. Vi har fått en utskrift fra dette gjøremålet, og her står det; *Skoleeier skal vurdere kvalitet på dokumenter, blant annet opp mot lovkrav, og gi tilbakemelding. Oppsummeringsnotat av funn/tilbakemeldinger/eventuelle pålegg og eventuell videre oppfølging fra skoleeier legges i 1310.no.* Vi er gjennom intervju med kommunen kjent med at oppfølging av skolene ble gjennomført i fellesskap i det utvidede fagmøtet i februar 2022.

Et annet gjøremål, som ifølge innsendt dokumentasjon er tildelt skoleadministrasjonen, sier at fjorårets internkontroll skal følges opp innen 1.10.2021. Her står det: *Innhente innen 1.okt. aktuelle dokumenter for en tilfeldig elev, for å sjekke om skolen har forbedret seg siden internkontroll forrige termin. Tilbakemelding til enhetsleder innen 4 uker. Notat m/eventuelle oppfølgingstiltak legges i 1310.no.* Vi har ikke mottatt ytterligere dokumentasjon på gjennomføring av dette konkrete gjøremålet.

Når saker i Lindesnes kommune varsles gjennom «skolemiljøknappen» har vi fått dokumentasjon og redegjørelse på at skoleeier kontakter rektor hvis det ikke er utarbeidet eller satt i gang arbeid med aktivitetsplan innen en uke.

Vurderinger:

Vi vurderer at skolene i Lindesnes setter inn tiltak så raskt som saken tilsier når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt eller undersøkelsen viser det, og at skolene/skoleeier setter inn tiltak straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev har blitt krenket av en som arbeider på skolen eller en i skolens ledelse. Kommunen som skoleeier har i sin interne rutine for alle skolene en tett oppfølging i de sakene der det går mer enn en uke uten at det er utarbeidet en aktivitetsplan. Intervjuene viser noe ulik forståelse blant ansatte på hva denne fristen innebærer. Noen har forstått det som at denne fristen i kommunens internkontroll betyr at tiltakene i en plan skal være ferdige før det har gått en arbeidsuke, mens andre svarer at denne fristen innebærer at saken skal være igangsatt med undersøkelser og raske tiltak ved behov.

Vi har sett i flere av de konkrete skolemiljøsakene samt hørt i intervjuer at skolene i enkelte saker avslutter aktivitetsplaner selv om flere av tiltakene videreføres. Vi bemerker i den forbindelse at skolenes/skoleeiers plikt til å sette inn tiltak løper så lenge eleven opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt.

Den kommunale malen med ekstra hjelpetekst legger til rette for at skolene/skoleeier begrunner valgte tiltak blant annet ut ifra elevens stemme, en vurdering av barnets beste og faglig-pedagogiske vurderinger. I den felles malen fremkommer det også tydelig at tiltakene må være konkrete, egnede og tilstrekkelige og at de kan utformes både på individ-, klasse- og systemnivå. Med

bakgrunn i dette vurderer vi at kommunen sikrer at skolene/skoleeier vurderer konkret hvilke tiltak som er egnede.

Innsendt dokumentasjon og gjennomførte intervjuer viser at skolene/skoleeier evaluerer tiltakene jevnlig, og endrer tiltakene ved behov. Vi har fått dokumentert evalueringsmøter i alle de sakene vi har fått tilsendt. Referat fra evalueringsmøter i sakene viser at skolene/skoleeier jevnlig evaluerer tiltakene i aktivitetsplanene. I den kommunale malen der elevens, foresattes og skolens syn på tiltakene skal skrives inn, har vi også sett dokumentasjon på at tiltakene i aktivitetsplaner endres på bakgrunn av skolens faglige vurderinger og i samarbeidet mellom elev, skole og hjem.

De gjeldende, felles kommunale malene som vi har fått dokumentert er i bruk av alle, skal sikre at skolene/skoleeier lager en skriftlig plan når de setter inn tiltak i en sak, og at den skriftlige planen inneholder minimumskrav til innhold.

Vi har over konkludert med at kommunen ikke sikrer at skolene/skoleeier gjennomfører de undersøkelsene som ut fra en faglig standard som med rimelighet kan forventes. Dette vil kunne føre til at tiltakene i en aktivitetsplan ikke blir tilstrekkelig målrettede. Kommunen har satt i gang flere ulike tiltak for å hindre og forebygge brudd på tiltaksplikten. Dette, sammen med kommunens rutiner for å høre elevene samt rutiner for evaluering, vurderer vi til å bidra til økt kompetanse. Kommunens tiltak er blant annet gjøremålslistene, skoleeiers oppfølging av pågående og utført arbeid, dokumentasjon i konkrete skolemiljøsaker, kommunens oppfølging av innkomne varsler og mulige aktivitetsplaner som følge av disse, skoleeiers fortløpende tilbakemeldinger, skoleeiers gjennomgang av regelverk og rutiner i lærende fagmøter og utarbeidelse av felles kommunale maler med hjelpetekst. I kommunens dokumentasjon finner vi også at det foreligger tydelige kommunale forventninger og tilrettelegging for tverrfaglig samarbeid rundt tiltak der det er aktuelt.

Konklusjon:

Lindesnes kommune sikrer at skolene/skoleeier ivaretar plikten til å sette inn tiltak for at elevene skal kunne få et trygt og godt skolemiljø. Kommunen sikrer at skolene setter inn tiltak så raskt som saken tilsier når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt eller undersøkelsen viser det, og at skolene/skoleeier setter inn tiltak straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev har blitt krenket av en som arbeider på skolen eller en i skolens ledelse. Videre sikrer kommunen at skolene/skoleeier vurderer konkret hvilke tiltak som er egnede, at de evaluerer tiltakene jevnlig og at de endrer dem ved behov. Skolene/skoleeier lager også en skriftlig plan som inneholder minimumskravene når de setter inn tiltak i en sak. Lindesnes kommunes internkontroll er tilpasset for å hindre og forebygge brudd på tiltaksplikten samt kravet om å lage en skriftlig plan, og kommunen avdekker og følger opp med korrigerende tiltak for å hindre og forebygge risikoen for at tiltaksplikten og kravet om å lage en skriftlig plan ikke blir oppfylt.

2 Våre reaksjoner

2.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at dere ikke oppfyller regelverket på alle områder. Det er kommunen som er ansvarlig for at skolen blir drevet i samsvar med regelverket, jf. opplæringsloven § 13-10. Vi pålegger dere å rette opp følgende, jf. kommuneloven § 30-4:

Sikrer kommunen at plikten til å varsle i skolemiljøsaker blir oppfylt?

Kommunen skal sikre at alle som arbeider på skolen, oppfyller plikten til å varsle ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen, jf. opplæringsloven §§ 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommuneloven § 25-1.

Lindesnes kommune må i den forbindelse se til at:

1. Alle som arbeider på skolen varsler ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen.
2. Alle som arbeider på skolen varsler i tide uavhengig av situasjonens alvorlighetsgrad.
3. Kommunens internkontroll er tilpasset for å hindre eller forebygge brudd på varslingsplikten og dokumentasjonsplikten.
4. Kommunen avdekker og følger opp med korrigerende tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at varslingsplikten og dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt.

Sikrer kommunen at plikten til å undersøke i skolemiljøsaker blir oppfylt?

Kommunen skal sikre at skolen og skoleeier oppfyller plikten til å undersøke saken ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen, jf. opplæringsloven §§ 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommuneloven § 25-1.

Lindesnes kommune må i den forbindelse se til at:

5. Skolen og skoleeier gjennomfører de undersøkelsene som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes.
6. Skolen og skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten.

7. Kommunens internkontroll er tilpasset for å hindre eller forebygge brudd på undersøkelsesplikten og dokumentasjonsplikten.
8. Kommunen avdekker og følger opp med korrigerende tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at undersøkelsesplikten og dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt.

2.2.Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Frist for innsending er 31. januar 2023. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

Når vi avslutter tilsynet, vil vi utarbeide et informasjonsskriv for elever og foreldre ved de to aktuelle skolene som oppsummerer tilsynet og kommunens tiltak.

3 Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Cathrine Krogstad Hansen
seniorrådgiver/tilsynsleder

Anna Goderstad
rådgiver/jurist